

## ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

### Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0068-93
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
ID ОП у ЄДЕБО	23538
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	ОП «Французька мова і література», ОР «Магістр», 03 Гуманітарні науки, 035 Філологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	<a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Francuzka-mova-i-literatura-samoocinka_m.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Francuzka-mova-i-literatura-samoocinka_m.pdf</a>
Посилання на звіт експертної групи	

### Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	03 Гуманітарні науки
Дата засідання	08.01.2020
№ протоколу	12
Доповідач	Єсипенко Надія Григорівна

## **1. Призначення висновку**

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однією із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

## **2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми**

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

*Обґрунтування:*

Під час виїзної експертизи в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника експертна група не виявила доказів, що освітній процес за ОП «Французька мова і література» (другий освітній рівень) не здійснюється. Здобувачі вищої освіти вмотивовані, включені в освітній процес, випускники задоволені рівнем отриманих знань і компетентностей. Взаємодія зі стейкхолдерами має систематичний характер та не є лише формальною процедурою. Забезпечення ОП людськими, матеріально-технічними і навчально-методичними ресурсами та освітнє середовище в ЗВО достатньо добре.

Сильними сторонами ОП є орієнтація на регіональний контекст та інтернаціоналізацію діяльності ЗВО. Позитивними практиками є:

- використання Електронного деканату, системи дистанційного навчання;
- проведення семестрових іспитів у вигляді тестування з використанням ІКТ, зокрема на вимогу студента;
- потужне забезпечення реалізації ОП кваліфікованими фахівцями, зокрема науковцями, письменниками-практиками;
- безпосереднє залучення в освітній процес відомих успішних письменників та науковців, журналістів, видавців та перекладачів;
- використання технологічних рішень для запобігання порушенням академічної доброчесності;
- поширення в академічному середовищі культури академічної доброчесності;
- готовність гаранта і ЗВО загалом позитивно реагувати на рекомендації та зауваження;
- відкритість і публічність у роботі ЗВО та окремих структурних підрозділів.

### 3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p><b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Е</p>	<p>Серед сильних сторін ОП експертна група зазначила: Стейкхолдери активно залучаються до формулювання цілей, підбору освітніх компонентів та визначення фахових компетентностей ОП. Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО. ОП враховує галузевий та регіональний контекст, тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, про що свідчать угоди з департаментами освіти і науки. Слабкими сторонами в контексті Критерію 1, після ознайомлення з ОП і навчальним планом, експертна група вважає невідповідність Стандарту вищої освіти, нечітко визначені цілі відповідно до місії та стратегії ЗВО (у наданій експертам заздалегідь освітній програмі).</p>	<p>В</p>	<p>У в документах Національного Агентства, і у його відеокурсі, і в матеріалах тренінгів особлива увага приділяється важливості врахування орієнтованості ЗВО на покращення, вдосконалення. Саме таке прагнення як засвідчене у звіті виїзної експертної групи, так і підтверджено реальними змінами, запровадженими Державним вищим навчальним закладом «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» як ще до приїзду виїзної експертної групи, так і до проведення засідань ГЕР та Національного Агентства. Це дає всі підстави вважати, що ЗВО свідомо прагне дотримуватись не тільки літери, але й духу нової процедури акредитації. І ЗВО ризикнув випробувати на собі цю нову процедуру в числі перших в Україні. Тож ГЕР вважає</p>

			<p>важливим заохотити відповідне прагнення ЗВО до покращення та вдосконалення. Адже у звіті виїзної експертної групи по Критерію 1 вказаний лише той серйозний недолік, який ЗВО почав виправляти ще до приїзду цієї групи і який був виправлений на момент ще попереднього засідання ГЕР.</p> <p>В результаті повторного вивчення справи після її повернення Національним Агентством ГЕР підтверджує своє попереднє рішення про зміну рівня відповідності по Критерію 1 з Е на В.</p> <p>Невідповідність ОП, яка почала діяти у 2016 р., Стандарту вищої освіти логічно зумовлена тим, що на час розробки ОП відповідного Стандарту ще не існувало. При цьому після прийняття Стандарту ЗВО вжив заходів задля приведення ОП у відповідність із ним. Це засвідчує сама виїзна експертна група: «Під час виїзної експертизи експерти пересвідчилися, що ЗВО свідомий цієї проблеми, і має реалістичний план її вирішення (гарантами та розробниками ОП було надано проєкт про приведення ОП до вимог</p>
--	--	--	--

			<p>Стандарту, однак його ще не було затверджено на Вченій раді факультету і ще не було оприлюднено на сайті для публічного обговорення), тому можна зробити висновок, що ЗВО спроможний виправити цей недолік протягом одного року. Наразі проєкт оприлюднений на сторінці факультету іноземних мов».</p> <p><i>При цьому надзвичайно важливо, що відповідні зміни почали плануватись і запроваджуватись не в ході і не в результаті приїзду виїзної експертної групи, а невдовзі після прийняття Стандарту вищої освіти: вже у серпні рішенням кафедри французької філології (протокол засідання кафедри № 1 від 30.08.2019) були затверджені робочі програми та інші документи із врахуванням відповідних змін. На засіданнях кафедри у жовтні 2019 р. (протокол № 3), тобто, знов таки, до приїзду виїзної експертної групи, були обговорені зміни до ОП задля приведення їх у відповідність зі Стандартом, і відповідний проєкт після затвердження Вченою радою факультету викладений на університетському сайті.</i></p> <p><i>Ще важливіше, що на момент</i></p>
--	--	--	--

				<p>проведення засідання ГЕР зміни до ОП у відповідності до Стандарту вищої освіти вже були затверджені на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника 27.11.2019 р.</p> <p>А отже, думка виїзної експертної групи, «що ЗВО спроможний виправити цей недолік протягом одного року» виявилась занадто обережною, і на момент засідань і ГЕР, і Національного Агентства недолік актуальним вже не був.</p>
<p><b>Критерій 2.</b> Структура та зміст освітньої програми</p>	Е	<p>Серед сильних сторін ОП експертна група виокремлює:</p> <p>1. Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти. Структура освітньої програми забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів.</p> <p>2. Освітня програма є структурованою у контексті загального часу навчання, обсягу освітніх компонентів та їхнього розподілу на відповідні змістовні блоки.</p> <p>3. Практична підготовка, передбачена навчальним планом, дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної</p>	В	<p>Керуючись тими ж міркуваннями, що викладені на початку обґрунтування зміни рівня відповідності по Критерію 1 і на підставі того, що у звіті виїзної експертної групи по Критерію 2 вказаний лише той серйозний недолік, який ЗВО почав виправляти ще до приїзду цієї групи і який був виправлений на момент ще попереднього засідання ГЕР, в результаті повторного вивчення справи після її повернення Національним Агентством ГЕР підтверджує своє попереднє рішення про зміну рівня відповідності по Критерію 2 з Е на В.</p> <p>1) Як засвідчує вже сам звіт виїзної експертної групи, de jure,</p>

		<p>діяльності як викладача закладу вищої освіти та філолога.</p> <p>4. Змістове наповнення ОП дозволяє здобувачеві набути різноманітних соціальних навичок, що було засвідчено під час спілкування із різними групами стейкхолдерів.</p> <p>Слабкі сторони: «Досягнення певних програмних результатів навчання за рахунок дисциплін вибіркового блоку та фактична відсутність дисциплін вільного вибору студента є найслабшими сторонами ОП «Французька мова і література» у контексті Критерію 2».</p>	<p>формально, тобто згідно з документацією, включно з ОП, вимога щодо не менш 25% дисциплін за вільними вибором студентів дотримувалась і до приїзду виїзної експертної групи: «У навчальному плані та ОП зазначено, що обсяг дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти становить 24 кредити ЄКТС»; «Загальний обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС».</p> <p>Спостереження ж про те, що de facto вибір є вужчим, виїзна експертна група зробила в ході роботи на місці, зокрема, в результаті спілкування із здобувачами вищої освіти: «Освітні компоненти, які позиціонуються розробниками як вибіркові, не є такими з точки зору здобувачів вищої освіти»; «Освітній компонент «Практика усного/письмового перекладу» у блоці «Дисципліни за вибором ВНЗ» не може вважатися вибіркоvim з точки зору здобувача вищої освіти, бо з точки зору студентів ця дисципліна є обов'язковою».</p> <p>3) Самі формулювання виїзної експертної групи щодо частки дисциплін за вільним вибором є суперечливими: в одному місці звіту пишучи про «фактичну</p>
--	--	---	---



			<p>відсутність дисциплін вільного вибору студента», вже у наступному реченні цього ж документу виїзна експертна група формулює: «Розробникам ОП потрібно [...] збільшити [виділено ГЕР] обсяг навчального навантаження для вибіркового дисциплін з урахуванням можливості вибору дисциплін з інших ОП». І з інших місць «Звіту про результати акредитаційної експертизи освітньої програми» можна судити, що, на думку виїзної експертної групи, остання виявила не відсутність, а брак дисциплін вільного вибору студента.</p> <p>4) Показово, що сама виїзна експертна група, пишучи, що «розробникам ОП [...] потрібно збільшити обсяг навчального навантаження для вибіркового дисциплін», зафіксувала: «Проте, під час спілкування з гарантантами та розробниками ОП «Французька мова і література», експертна група переконалася, що гарантантами та розробниками ОП свідомі цієї проблеми і готові працювати над її вирішенням».</p> <p>5) Про це ж йдеться і в поданих ЗВО «Зауваженнях до експертного висновку акредитаційної експертизи ОП</p>
--	--	--	--

				<p>«Французька мова та література» NoA-19-0068-93»: «Вибір не нав'язується викладачами чи закладом, це свідомий вибір студентів, яким щороку пропонується каталог дисциплін на вибір. Однак розробники ОП усвідомили необхідність змін і врахували ці зміни у переліку освітніх компонентів навчального плану та ОП відповідно до вимог Стандарту вищої освіти»; «на сайті кафедри французької філології представлений каталог дисциплін вільного вибору студента, які пропонуються на початку кожного навчального року, однак студенти вибирають другу іноземну мову».</p> <p>б) При цьому надзвичайно важливо, що на момент проведення засідання ГЕР такі зміни до ОП вже були затверджені на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника 27.11.2019 р. (див. обґрунтування щодо Критерію 1).</p>
<b>Критерій 3.</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Експертною групою встановлено, що правила прийому на навчання за ОП «Французька мова і література» є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних	В	

		<p>положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Інформація на сайті дає вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми для всіх зацікавлених сторін.</p> <p>Слабкі сторони: Попри те, що ЗВО розробив нормативне забезпечення процедур визнання результатів навчання, отриманих в межах академічної мобільності та неформальної освіти, експертна група рекомендує вжити заходи щодо контролю за реальним застосуванням вказаних положень на практиці, а також інформування студентів про їхні права в контексті визнання результатів навчання.</p>		
<p><b>Критерій 4.</b> Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	В	<p>Сильні сторони:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Студентоцентричний підхід є чітко вираженим, студенти залучаються до проектної діяльності, мають можливість навчатися за індивідуальним графіком. ЗВО має платформу для дистанційного навчання, де розміщено вичерпну інформацію про навчальні курси.</li> <li>2. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв</li> </ol>	В	

		<p>оцінювання розміщена у силабусах, розроблених для всіх освітніх компонентів, та представлена на сайтах кафедр у вільному доступі.</p> <p>3. Зміст освітніх компонентів систематично оновлюється на основі новітніх досягнень науки та сучасних практик.</p> <p>4. У ЗВО присутня добре організована виховна діяльність, здійснюється консультативна робота, проводиться регулярна діагностика навчально-виховного процесу.</p> <p>5. Студенти активно залучаються до наукової роботи, беруть участь в конференціях.</p> <p>Слабкі сторони:</p> <p>1.Залучення здобувачів вищої освіти до пов'язаної з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО виглядає дещо обмеженим, зокрема в контексті відсутності реальних фактів визнання результатів навчання, отриманих в рамках міжнародної академічної мобільності;</p> <p>2.Форми та методи навчання, зазначені у силабусах, спрямовані на забезпечення РН, які неспівпадають з ПРН, вказаними у ОП.</p>		
<p><b>Критерій 5.</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна</p>	<p>В</p>	<p>Серед сильних сторін ОП варто виокремити наступні:</p> <p>1.Використання дієвих</p>	<p>В</p>	

доброчесність		<p>технологічних рішень для запобігання академічному плагіату;</p> <p>2.Надання можливості здобувачам складати екзамени в тестовій формі з допомогою ІКТ;</p> <p>3.Популяризація академічної доброчесності через роз'яснення та виховні заходи.</p> <p>Слабкі сторони:</p> <p>1.Відсутність чіткої регламентації процедур вирішення конфлікту інтересів та оскарження результатів оцінювання;</p> <p>2.Вибіркова перевірка кваліфікаційних робіт на наявність текстових збігів.</p>		
<b>Критерій 6.</b> Людські ресурси	В	<p>Експертна група зазначає такі сильні сторони:</p> <p>1.Професійна та академічна кваліфікація викладачів загалом дозволяє досягти зазначених цілей та програмних результатів;</p> <p>2.Прозорість конкурсного добору викладачів, опитування здобувачів “Викладач очима студентів”, що впливає на результати конкурсного добору;</p> <p>3.Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків;</p> <p>4.Підтримка викладачів, що публікують праці у виданнях, які входять до наукометричних</p>	В	

		<p>баз Scopus та Web of Science;</p> <p>5.Залучення до перегляду ОП роботодавців;</p> <p>6.Співпраця із закордонними та вітчизняними ЗВО в межах програм академічної мобільності.</p> <p>Слабкі сторони:</p> <p>1.відсутність чітких процедур стимулювання розвитку викладацької майстерності;</p> <p>2.роботодавці та експерти в галузі не запрошуються для проведення занять.</p>		
<p><b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	В	<p>Сильними сторонами експертна група вважає дигіталізацію навчання, існування системи дистанційного навчання, обладнання корпусу пандусами і ліфтом для візків, гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, створення комісії з питань булінгу та насильства, встановлення відеонагляду на поверхах. Сенат і профспілка функціонують, обираються студентами.</p> <p>Серед недоліків експертна група зауважує відсутність чіткої і зрозумілої політики вирішення конфліктних ситуацій.</p> <p>Рекомендовано переглянути та оновити Положення про внутрішній розпорядок, датоване 2016 роком, зокрема</p>	В	

		<p>пункти, відповідно до яких староста академічної групи має отримувати і видавати студентам стипендію, а також деякі інші застарілі пункти. Відсутнє обладнання кафедри або факультету лінгафонним кабінетом, для досягнення ПРН з дисципліни “Практика усного/письмового перекладу”, що містить навчальний блок з синхронного перекладу. Ремонту потребують деякі приміщення, якими користуються здобувачі ОП “Французька мова і література”.</p>		
<p><b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	В	<p>Серед сильних сторін ОП виокремимо наступні. Загальноінституційна політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована відповідними положеннями. Відповідні процедури та політики сприймаються як корисні та належні усіма членами академічної спільноти. На рівні університету (відділом виховної та психолого-педагогічної роботи) та факультету (деканатом) систематично організовуються опитування здобувачів вищої освіти, результати яких обговорюються на засіданнях відповідних</p>	В	

		<p>кафедр. На рівні факультету організовано ефективну взаємодію з випускниками освітньої програми та роботодавцями.</p> <p>Слабкі сторони: Система забезпечення якості вищої освіти в університеті, зокрема система ефективних процедур перегляду ОП, перебуває на стадії формування. Перегляд і вдосконалення ОП здійснювався переважно як реакція на зовнішні чинники (поява нормативних документів МОН України, затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти).</p>		
<b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність	В	<p>Сильні сторони:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету, а також на сторінках факультету та відповідних загальноуніверситетських відділів.</li> <li>2. Для інформування здобувачів вищої освіти про їхні права, обов'язки та можливості ЗВО розроблено "Студентський</li> </ol>	В	



		<p>путівник-2019/20”, доступний як у друкованому вигляді, так і на сайті університету.</p> <p>3. Заклад вищої освіти забезпечує розміщення на офіційному сайті університету докладну та достовірну інформацію про ОП.</p> <p>Слабкі сторони: Відсутність на відповідній сторінці сайту можливості вносити пропозиції до оприлюдненого проекту освітньої програми.</p>		
<b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження				

#### 4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

*У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.*

1. Рекомендовано централізовано оприлюднювати критерії оцінювання з кожного ОК на офіційному сайті структурного підрозділу або репозитарію.
2. Удосконалити та узгодити регламентацію процедур, пов'язаних із контрольними заходами та дотриманням академічної доброчесності.
3. Забезпечити перевірку всіх кваліфікаційних робіт з допомогою систем виявлення текстових збігів.
4. Увести в зміст ОК теми, пов'язані з правами інтелектуальної власності та академічною доброчесністю.
5. Оприлюднити магістерські роботи на сайті кафедри, факультету, або в репозитарії.
6. Рекомендовано сприяти на системному рівні розвитку педагогічної майстерності викладачів.
7. Рекомендовано на інституційному рівні удосконалити систему моніторингу перегляду освітніх програм, врегулювавши процедуру врахування зауважень і пропозицій різних груп стейкхолдерів освітнього процесу.
8. Рекомендовано у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій - протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення.

## 5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◇ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◇ **акредитацію ОП**

◇ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◇ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)



**Ігор ЛИМАН**